

VIII. Évfolyam 3. szám - 2013. szeptember

Tímár Tamás

tamastimarphd@gmail.com

A KÖRÖS MENTŐCSOPORT, MINT TERÜLETI POLGÁRI VÉDELMI SZERVEZET

III. RÉSZ

Absztrakt

A Békés megyei Körös Mentőcsoport (KMCS) speciális mentési és beavatkozási képességekkel rendelkezik. A katasztrófák elleni védekezés területi szinten történő megvalósulásának részeként a különleges mentőcsapat alkalmazására is sor kerülhet. Ezen felül az ország bármely pontján és külföldön is bevetethők. A tanulmány első része a csoport felépítését, a második rész a szerkezeti és funkcionális összetételt taglalja. A III. rész a képzési és továbbképzési rendszerrel, valamint a nemzeti minősítéssel foglalkozik, illetőleg az alkalmazásokra tér ki.

The Körös Rescue Team from Békés county has a special rescue and response capabilities. A special group can be use, in part of protection against disasters in local level. In addition, at any point in the country and abroad can be deployed. The first part of the essay includes the sructure of the team, the second section discusses the functional composition. The III. part comprises the educational training system, the national certification schemes and the activities.

Kulcsszavak: *Körös Mentőcsoport, katasztrófa, képzés, minősítés ~ Körös Rescue Team, disaster, training, qualification*

A KÖRÖS MENTŐCSOPORT GYAKORLATI KÉPZÉSE

A speciális csapat a megalakulásának évében egy rendszerbeállító gyakorlaton vett részt, majd a későbbiekben minden évben volt felkészítés. A gyakorlatok során olyan feladatokat hajtottak végre az alegységek, amelyek a nemzetközi előírásoknak megfelelő beavatkozást igényeltek. A komplex szimulációknak köszönhetően a mentőcsapat minden komponense elsajátíthatta a nagy kiterjedésű kárterületeken kialakult helyzetekből adódó bonyolult kutatási és mentési metodikákat, tevékenységi sorokat, továbbá fejleszthette eljárási rendjét. „A Körös Mentőcsoporthoz kiemelt pozitívuma, hogy az egyenként kiemelkedő képességekkel rendelkező tagcsoportokat úgy sikerült összehangolni, hogy kialakult egy hatékony, alkalmazás esetén releváns és komplex segítséget nyújtó speciális mentőszervezet.” [1]

1. ábra. Körös Mentőcsoporthoz elvezetés a gyakorlat kezdetén [2]

Kiképzések, gyakorlatok, felkészítések rendszere

A mentőcsoporthoz felkészítése, kiképzése és gyakoroltatása éves rendszerességgel komplex és részgyakorlatok végrehajtásával biztosított. A kiképzések és gyakorlatok végrehajtása minden esetben más hivatásos elsődleges és üzemi kárelhárító szervezetekkel együttműködve történik, hiszen a társszervek összehangolt munkája szükséges a hatékony kárelhárításhoz.

Rendszerbeállító gyakorlat

A Mentőcsoporthoz rendszerbeállító gyakorlata 2010. április 29-30-án zajlott, Gyomaendrőd településen. A széleskörűen, alaposan és élethűen kialakított gyakorlati helyszíneken minden egyes alegység képessége tesztelésre került. A KMCS kutatási, mentési és egészségügyi képességeit előtérbe helyezve kialakított kárhelyszíneken gyakorolt. A gyakorlat keretén belül a speciális feladatok szakszerű végrehajtásán kívül vizsgálták és ellenőrizték a mentőcsoporthoz riaszthatóságát, a tagok beérkezésének normaidejét, a kommunikációs rendszer működtetését, valamint a hivatásos állományra vonatkozó irányítási, vezetési és egyéb logisztikai biztosítási feltételek meglétét is.

2. ábra. Körös Mentőcsoporthoz riasztása [3]

Az értesítési feladatot követően a gyülekezési helyre érkeztek a csapat alegységei. Ezt követően elméleti felkészítés történt a teljes állományra vonatkozóan, bevetésmélet, nemzetközi normák, kárterületi eljárások, tevékenységi sorok, munkavédelmi fejezet és részletes eligazítás a gyakorlat publikus adatairól (ugyanis olyan feladatelem is tervezett volt, amit nem tudtak előre a beavatkozók).

Az egységek a következő gyakorlategységeket hajtották végre: 1. helyszínen kutyás kutatás, felderítés, mentés, alpintechnikai mentés, romos épület aládúcolása és tűzoltás; a 2. helyszínen vízről- és vízből mentés, továbbá árvízi védekezési feladatok.

3. ábra. Árvízi védekezési feladatok végrehajtása [4]

Nemzetközi gyakorlat

A KMCS 2011. évi felkészítésére április 13-14-én, Békéscsabán került sor. A gyakorlat keretén belül a Magyarország Kormánya és Románia Kormánya között a katasztrófák esetén történő együttműködésről és kölcsönös segítségnyújtásról szóló egyezmény [5] értelmében együttműködési gyakorlat került végrehajtásra. A magyar beavatkozó egységek mellett Romániából összesen 12 fő vett részt a gyakorlaton, 1 bűvárcsoport 4 fővel, 1 tűzoltóraj 6 fővel, 2 fő műveleti tiszt irányítása mellett.

A 2011. április 13-án végrehajtott gyakorlat alapvető feltételezése szerint Békéscsaba településtől 3 kilométerre, délre található epicentrummal, a Richter skála szerinti 7,2-es erősségű földrengés-szituáció alakult ki. Az esemény jelentős épületkárokat okozott a településen, továbbá a rengések hatására ipari övezetekben műszaki és infrastrukturális meghibásodásokkal lehetett számolni. A beavatkozásokhoz kapcsolódóan szükségessé vált az elsősegély nyújtási és a mentálhigiéniai segítség is. Ezért a kiképzett KMCS állomány az együttműködő szervezetekkel került alkalmazásra.

A gyakorlat során a KMCS teljes állománya, 58 fővel került alkalmazásra. Feltételezve, hogy a Békés megyében rendelkezésre álló erők és eszközök nem elegendők a kiterjedt kárterületen jelentkező speciális mentési és kárelhárítási, valamint egészségügyi feladatok ellátására, így a nemzetközi segítségnyújtás keretében román speciális mentőszervezetek állományai is riasztásra kerültek. A határ túl oldaláról, az Arad Megyei Veszélyhelyzeti Felügyelőség hivatásos szervének tűzoltó, speciális bűvár képességekkel rendelkező csoportjai kerültek bevetésre.

Körös Mentőcsoport nemzeti minősítő gyakorlata

A katasztrófavédelem szabályozása alapján az önkéntes mentőszervezeteket a nemzeti minősítő rendszer keretén belül minősíteni kell. Így csak azok az egységek vehetnek részt a katasztrófa felszámolásában, amelyek állománya rendelkezik a szükséges ismeretekkel, és vizsgát tesz. A katasztrófavédelmi törvény kimondja, hogy „az önkéntes mentőszervezetek olyan különleges képzettséggel rendelkező egyének alkotják, akik speciális technikai

eszközökkel a katasztrófákat követő hatásokat kivédik, a következményeket felszámolják, és legfontosabb feladatuk az élet mentése.” [6]

A Körös Mentőcsoport (KMCS) két kategória alapján minősítette magát: a városi kutató és mentő (USAR), műszaki mentő képesség, valamint az árvíz-védekezési és -mentési képességek, a komplex árvízi védekezés alapvető szakmai követelményei alapján. A KMCS és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tisza Mentőcsoport közös nemzeti minősítő gyakorlatára 2012. április 14-15-én került sor, Gyomaendrődön (a KMCS teljes állománya 58 fő, a Tisza Mentőcsoport állománya 52 fő). A törzsvezetési gyakorlaton az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság közvetlen irányítása alá tartozó Krízis-Intervenciók Csoport is részt vett.

4. ábra. Eligazítás a gyakorlaton [7]

Az első helyszínen a feltételezés szerint viharkár következtében megsérült épületek találhatóak, 2 fő sérülést szenvedett, a romok alatt rekedtek, valamint 1 személy eltűnt. A megközelítési útvonalat eltorlaszolja egy meghibásodott nehézgépjármű, ahol a járművet szerelő személy alászorult a kamionnak. A mentőcsoport a kamion alá szorult személyt kimentette, a torlasz megszüntetését is elvégezte. A kutyás területkutatást és személykeresést összehangoltan hajtották végre a mentőcsapatok kutató egységei. A felderítés során a szabadban és az épületekben talált sérülteket az egészségügyi komponens tagjai látták el. A romos épületrész aládúcolását külső megtámasztással, valamint belső födém-alátámasztással hajtották végre. Ezt követően a sérültek egészségügyi és krízisintervenciók ellátása történt meg.

5. ábra. A sérült egészségügyi és krízisintervenciók ellátása [8]

A további feltételezés és jelzés alapján egy átfestő művénél történt baleset során két karbantartó áramütést szenvedett, villamos berendezés javítása közben. Alpintechnikai mentés, területbiztosítás és egészségügyi ellátási feladatok végrehajtása vált szükségessé, így 12 méter magasból a különleges mentési alkalmazások is bemutatásra kerültek.

A gyakorlat során következő feltételezése szerint egy gyomaendrődi üzem szárítóegységének karbantartása közben két fő megsérült. Feltehetően lezuhantak a felvonó tetejéről. A munkások mozgásképtelenné váltak, és egy dolgozó elmondása szerint további 1

fő eltűnt. A mentési feladatok végrehajtása alpinttechnikai módszer alkalmazásával történt. Az egységek a kárhelyszín műszaki biztosítását, valamint sérült személyek elsősegély-nyújtási és krízisintervenciós ellátási feladatait látták el. A kutatás keresőkutyákkal történt.

6. ábra. Alpinttechnikai mentés [9]

Ezt követően a Hantaskerti holtágon volt feladat, ahol a feltételezés szerint négy felnőtt személy vízibiciklizés közben vízbe esett. Szükségessé vált az eltűnt személyek víz alatti kutatása, így a Körös Mentőcsoport búvár és vízimentő egysége radaros keresést hajtott végre. A kimentett személyeket egészségügyi ellátásban, a sétáló szemtanukat krízis intervenciós ellátásban kellett részesíteni. A Hármas-Körös szabadstrandján lévő kárhelyszínen 30 fő személy árvízi mentésére kellett intézkednie a mentőcsoport vezetési törzsének. A folyó gyomaendrődi szakaszán található hidaktól történt a szállítás a szabad strandra.

7. ábra. A Körös Mentőcsoport búvár és vízimentő egysége [10]

A mentőcsapat mentési és árvíz-védekezési képességekből is minősítésre készül, ezért védekezési feladatokat hajtottak végre, ennek keretében töltés megtámasztást (bordás megtámasztást), buzgár elfogást, védmű-fóliázást végeztek.

Az utolsó helyszín egy ipari park területén került kialakításra, ahol 120 km/h erősségű vihar söpört végig, épületkárok, romosodások keletkeztek. A feltételezés szerint a szélsőséges időjárás következtében a telephely vezetője nem találta a munkásait, így szükségessé vált az eltűnt személyek felkutatása és mentése, veszélyes anyag jelenlétében. A mentést nehezítette, hogy az eltűnt személyek betonpallók, vasbetonoszlopok, farönkök és vasszerkezetek alá szorultak, így a földemáttörés és a betonszerkezetek vágása is a megmérettetés eleme lehetett. A mentőcsapatok a tevékenységeket hajnali három órakor fejezték be.

8. ábra. A nemzeti minősítés értékelése [11]

A Körös és a Tisza mentőcsoportok a nemzeti minősítés által előírt szakmai követelményeknek eleget tettek.

A KÖRÖS MENTŐCSOPORT JELENTŐSEBB BEVETÉSEI:

Árvízi helyzet kezelése Borsodban:

A mentőcsoport segítségét kérte a kialakult árvízi helyzet kezelésekor Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Védelmi Bizottsága (MVB) a Békés Megyei MVB elnökétől 2010. május 17-én, aki határozatban rendelte el a Körös Mentőcsoport alkalmazását. Összesen 35 fő segített Sajóecseg, Edelény, és Boldva településeken május 22-ig. A beavatkozás során a mentőcsoport tagjai vezetési és logisztikai feladatokat teljesítettek, továbbá hagyományos árvíz elleni védekezési feladatokat (nyúlgátépítés, bordásmegtámasztás, víz alatti fóliázás, személymentés, egészségügyi és pszichoszociális ellátás).

Viharkárok felszámolása Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében:

A Körös Mentőcsoport mentési komponense a Nyírségben keletkezett viharkárok felszámolásában vett részt más hivatásos és önkéntes tűzoltó egységekkel együttműködve 2010 júniusában, Nyírbátor településen.

Vízfelszíni és víz alatti kutatás-mentési feladatok Békés megyében:

A mentőcsoport kutatási és mentési komponensének egy-egy bűvár egysége a rendőrséggel és hivatásos tűzoltó szervekkel együttműködve rendszeresen végzi eltűnt emberek vízfelszíni és víz alatti kutatását, mentését a Békés megyei folyószakaszokon. Évente több alkalommal kerül sor a társszervektől érkező segítségkérésre.

Krízisintervenciós feladatok:

Békés megyében a 2011. év elején kialakult belvízi elöntések során a kitelepített lakosság lelki gondozásában nyújtottak segítséget a krízisintervenciós csoport tagjai.

KMCS bűvár- és vízimentő szolgálat:

A Körös Mentőcsoport 2011. július 15. és szeptember 1. között a Fehér, illetve Kettős-Körös összesen 15,65 kilométeres szakaszán (Gyula Városerdő és Doboz közötti folyószakasz) bűvár és vízimentő készenléti szolgálatot látott el, hét fővel. A szolgálat ellátása során elsődleges szempont volt a kijelölt fürdőhelyek, valamint a hajók kikötésére alkalmas stégek felügyelete. Ezeken a helyeken voltak szabálytalan helyen fürdőző emberek, ahol az egység a szabadstrand használatára intézkedett. A mentőcsoport készenléti szolgálata javította az említett folyószakaszok és kijelölt fürdőhelyek biztonságát, így emberi élet mentésére nem volt szükség.

ÖSSZEGRZÉS

A Körös Mentőcsoport a nemzetközi irányelveknek megfelelően kialakított egység. A komponensek egymásra épülnek, de ugyanakkor önállóan is képesek a feladat ellátására. A csoport minden évben szervez gyakorlatot az ismeretek folyamatos szinten tartása, a nemzetközi kapcsolatok mélyítése, valamint a továbbképzések fejlesztése miatt. A sikeres nemzeti minősítés megszerzését követően a Körös Mentőcsoport képes az országban bárhol, vagy külföldön is beavatkozni, illetőleg speciális kutatási és mentési munkákat végrehajtani. A katasztrófavédelmi törvény végrehajtási rendelete kimondja: „A Nemzetközi Minősítési Rendszer az ENSZ Nemzetközi Kutató és Mentő Tanácsadó Csoportja által kidolgozott irányelveknek és módszertannak megfelelően kialakított, elméleti oktatásból és gyakorlati kiképzésből álló, képesítést adó rendszer, amely alkalmas arra, hogy meghatározott eszközrendszerrel rendelkező, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve által nyilvántartásba vett és megfelelő szakmai képesítéssel rendelkező személyekből álló mentőszervezet részt vegyen a nemzetközi segítségnyújtásban.” [12] Így tehát a nemzeti minősítést követően több lehetőség van a mentőszervezetek számára.

A kormány évente több millió forintnyi támogatást biztosít ahhoz, hogy az önkéntes mentőszervezetek még hatékonyabban láthassák el feladataikat. A Békés Megyei Katasztrófa- és Polgári Védelmi Szövetség által benyújtott nyertes pályázatnak köszönhetően a Körös Mentőcsoport tagszervezetei támogatásban részesülnek, amelyből jut a feladatok ellátásához szükséges technikai- és védőeszközökre, azok fenntartására, valamint gépjárművek és technikai eszközök javítására, felújítására, továbbá a mentőszervezeti tagok oktatására is.

A Körös Mentőcsoport már több alkalommal bizonyította helyét és szerepét a katasztrófák elleni védekezésben, hazai és nemzetközi szinten. Az elsőként megalakuló, területi szintű mentőszervezet példáját azóta sok megye és katasztrófavédelmi igazgatóság követte. A csoport állományából 1 fő csapatvezető-helyettes, 2 fő alpintecnikai mentő, 2 fő műszaki mentő, 2 fő elsősegélynyújtó és 1 fő állatorvos integrálásra került a nemzetközi katasztrófa segítségnyújtási feladatok ellátására létrehozott HUSZÁR központi rendeltetésű mentőszervezetbe. A központi rendeltetésű mentőszervezet a hazai és a nemzetközi segítségnyújtásban bevethető alakulat, amely 2012. októberében Az ENSZ INSARAG [13] szerinti közepes városi kutató-mentő képesítést szerezte meg.

A CIKK A TÁMOP-4.2.1.B-11/2/KMR-0001 KRITIKUS INFRASTRUKTÚRA VÉDELMI KUTATÁSOK PROJEKT TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.

Felhasznált irodalom:

- [1] A Körös Mentőcsoport minősítő gyakorlatának értékelése – Haskó György t. alezredes, KMCS parancsnok
- [2] Készítette: Csatári István t. hadnagy, Gyomaendrőd, 2010. április 29.
- [3] Készítette: Kisgyurka Sándor t. főhadnagy, Békéscsaba, 2010. április 29.
- [4] Készítette: Kisgyurka Sándor t. főhadnagy, Gyomaendrőd, 2010. április 29.

- [5] 2004. évi LXXXI. törvény a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya között a katasztrófák esetén történő együttműködésről és kölcsönös segítségnyújtásról szóló, Budapesten, 2003. április 9. napján aláírt Egyezmény kihirdetéséről
- [6] 2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról, I. fejezet, 3. §, 19. bekezdés
- [7] Készítette: Gyöző-Molnár Árpád t. hadnagy, Gyomaendrőd, 2012. április 14.
- [8] Készítette: Szűcs Csaba t. főhadnagy, Gyomaendrőd, 2012. április 14.
- [9] Készítette: Szűcs Csaba t. főhadnagy, Gyomaendrőd, 2012. április 14.
- [10] Készítette: Gyöző-Molnár Árpád t. hadnagy, Gyomaendrőd, 2012. április 15.
- [11] Készítette: Gyöző-Molnár Árpád t. hadnagy, Gyomaendrőd, 2012. április 15.
- [12] 234/2011. (XI. 10.) Kormányrendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról, VIII. fejezet, 45. pont, 66. §. 3. bekezdés
- [13] International Search and Rescue Advisory Group - Nemzetközi Kutató-mentő Tanácsadó Csoport (www.insarag.org – letöltés ideje: 2012. 10. 11.)